

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์หลักที่จะทำให้กรมศุลกากรซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีบทบาทหน้าที่จัดเก็บภาษีศุลกากร ตลอดจนผู้ประกอบการและสาธารณะชนทราบและมีความเข้าใจถึงผลกระทบต่อประเทศไทยในเรื่องเกี่ยวกับศุลกากร เมื่ออาเซียนก้าวเข้าสู่ความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในวันที่ 1 มกราคม 2559 อย่างทอ้งแท้ โดยวิเคราะห์ถึงปัญหาข้อกฎหมาย ปัญหาข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติ และวิธีการในการแก้ไขปัญหาของความตกลงเขตการค้าเสรีต่างๆ ที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีในหลายระดับ ทั้งในระดับทวิภาคีและในระดับภูมิภาคที่มีความซ้ำซ้อนกัน ซึ่งมีผลกระทบต่อเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงไปถึงกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า พิกัดอัตราศุลกากรของสินค้าอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ตลอดจนปัญหาการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต ด้วยการแอบอ้างสวมสิทธิ์หรือปลอมแปลงสัญชาติของสินค้าเพื่อให้ได้รับแหล่งกำเนิดสินค้าตามความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน ซึ่งขัดต่อวัตถุประสงค์ของความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียนที่มีเจตนารมณ์ให้สินค้าที่มีสัญชาติในประเทศสมาชิกอาเซียนเท่านั้นที่จะได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร

ดังนั้น หากกรมศุลกากรมีความเข้าใจสภาพปัญหาดังกล่าวดีพอก็สามารถหาหนทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ในการนี้ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างความตกลงเขตการค้าเสรีในระดับทวิภาคีตามความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ไทย-นิวซีแลนด์ (Thailand-New Zealand Closer Economic Partnership Agreement : TNZCEPA) และความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (Thailand-Australia Free Trade Agreement : TAFTA) ส่วนความตกลงเขตการค้าเสรีในระดับภูมิภาคได้ยกตัวอย่างความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ (AANZFTA) มาวิเคราะห์ในชั้นนี้

ส่วนกรณีปัญหาข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติได้ยกตัวอย่างกรณีเรื่องที่เคยเป็นข่าวโด่งดังในหน้าหนังสือพิมพ์¹ กรณีปัญหาที่มีการนำวิสกี้ที่ผลิตจากสกอตแลนด์แต่มาบรรจุหีบห่อในฟิลิปปินส์ ภายใต้อัตราศุลกากรค่าสเปร์รอยล์ และนำเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยและเสียภาษีภายใต้ AFTA ในอัตรา 5% ในขณะที่สินค้าประเภทเดียวกันภายใต้เครื่องหมายการค้าอื่นต้องเสียภาษีสูงในอัตรา 60 %

¹ ผู้จัดการรายวัน. *สเปย์ไม่ผิดเพอร์มอดายอมยุคคคค*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก

http://www.nukbunchee.com/new/index_new_read.php?new_id=223 [2546, 21 พฤศจิกายน]

สารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนได้ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลักและใช้วิธีศึกษาเชิงวิเคราะห์ในเรื่องกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า พิกัดอัตราศุลกากร ในความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียนและความตกลงเขตการค้าเสรีอื่นๆ ทั้งในระดับทวิภาคี และในระดับภูมิภาค และตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530

5.1 บทสรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาวิเคราะห์ของผู้เขียน พบว่าเมื่ออาเซียนก้าวเข้าสู่ความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว ในส่วนของหลักเกณฑ์การได้แหล่งกำเนิดสินค้า (Rule of Origin) ของความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียนและความตกลงเขตการค้าเสรีอื่นๆ เองนั้น ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด แต่การที่ประเทศไทยทำความตกลงเขตการค้าเสรีในหลายระดับทำให้เกิดความซับซ้อนกันในเรื่องกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า พิกัดอัตราศุลกากร ระหว่างความตกลงเขตการค้าเสรีในระดับทวิภาคีที่ประเทศไทยเป็นคู่ภาคีความตกลงโดยตรงและความตกลงเขตการค้าเสรีในระดับภูมิภาค ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกอาเซียนเข้าร่วมทำความตกลงฯ ด้วย ซึ่งหากผู้นำเข้าได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรมากเท่าไร ย่อมส่งผลกระทบต่อกรมศุลกากรที่ต้องสูญเสียรายได้จากการที่ไม่สามารถจัดเก็บภาษีศุลกากรมากตามไปด้วย ทั้งนี้ โดยทั่วไปแล้วพบว่าหลักเกณฑ์การได้แหล่งกำเนิดสินค้าในระดับภูมิภาคมีความยืดหยุ่นมากกว่าระดับทวิภาคี เนื่องจากเปิดโอกาสให้มีการสะสมวัตถุดิบสินค้าในประเทศคู่ภาคีทำให้ได้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าง่ายขึ้น จึงนับเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ผู้นำเข้าได้ใช้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรและได้รับประโยชน์ทางภาษีเพิ่มมากขึ้น

ปัญหาในทางปฏิบัติกรณีเรื่องที่เคยเป็นข่าวในหนังสือพิมพ์² ที่มีการนำวัสดุที่ผลิตจากสกอตแลนด์แต่มาบรรจุหีบห่อในฟิลิปปินส์ภายใต้เครื่องหมายการค้าสเปย์รอยล์ และนำเข้ามาจำหน่ายไทยและเสียภาษีภายใต้ AFTA ในอัตราอากร 5% ขณะที่สินค้าประเภทเดียวกันภายใต้เครื่องหมายการค้าอื่นต้องเสียภาษีสูงถึง 60% และกรณีข้อพิพาทระหว่างบริษัท ผู้นำเข้าสุราภายใต้เครื่องหมายการค้าสเปย์รอยล์จากประเทศฟิลิปปินส์กับทางกรมศุลกากรในกรณีที่เจ้าหน้าที่สงสัยว่าผู้นำเข้าใช้วัตถุดิบที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศสมาชิกอาเซียนไม่ถึงร้อยละ 40 ตามกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าของความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ซึ่งหากเป็นจริงจะเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตเพื่อให้ได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อเจตนารมณ์ของ

² เรื่องเดียวกัน.

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ต้องการให้สินค้าที่จะได้รับการลดภาษีนำเข้าภายใต้ความตกลงฯ ต้องเป็นสินค้าที่ได้แหล่งกำเนิดสินค้าตามกฎหมายว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่กำหนดไว้เท่านั้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

ผลกระทบต่อศุลกากรเมื่ออาเซียนก้าวเข้าสู่ความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้นมีทั้งด้านบวกและด้านลบ บางกรณีส่งผลกระทบในด้านบวก แต่บางกรณีส่งผลกระทบต่อประเทศไทย

ผลกระทบด้านบวก

กรณีส่งออกสินค้า หากเป็นการส่งสินค้าออกไปยังประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกันหรือประเทศคู่ภาคีตามความตกลงเขตการค้าเสรีอื่นๆ ที่ให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรในการยกเว้นอากรหรือลดหย่อนอากรสำหรับสินค้าแต่ละชนิดตามประเภทพิกัดอัตราศุลกากรย่อมทำให้ประเทศไทยได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร

กรณีนำเข้าสินค้า หากเป็นการนำเข้าสินค้าจากนอกประเทศสมาชิกอาเซียนหรือประเทศคู่ภาคีอื่นๆ ของไทย สำหรับสินค้าแต่ละชนิดตามประเภทพิกัดอัตราศุลกากรของสินค้า ย่อมส่งผลดีต่อประเทศไทยที่สามารถเรียกเก็บภาษีศุลกากรจากการนำเข้าสินค้าได้

ผลกระทบในด้านลบ

กรณีการส่งสินค้าออก หากเป็นการส่งสินค้าออกไปยังนอกประเทศสมาชิกอาเซียนสำหรับสินค้าแต่ละชนิดตามประเภทพิกัดอัตราศุลกากร ย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศไทย กล่าวคือ ทำให้ผู้ส่งออกของไทยต้องมีการชำระภาษีศุลกากรตามอัตราอากรที่ได้ตกลงกันไว้

กรณีนำเข้าสินค้า หากเป็นการนำเข้าสินค้าจากประเทศสมาชิกอาเซียน สำหรับสินค้าแต่ละชนิดตามประเภทพิกัดอัตราศุลกากร ย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศไทยทำให้สูญเสียรายได้จากการไม่สามารถจัดเก็บภาษีศุลกากรได้

โดยภาพรวมการที่อาเซียนจะเข้าสู่ความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนย่อมส่งผลกระทบต่อด้านดีกับประเทศไทยมากกว่า ทำให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างเสรีจำนวนมากเข้ามาในประเทศไทยอย่างมากมาย นอกจากนี้ยังเป็นการขยายตลาดทางด้านการค้าและการลงทุนอีกด้วย

ดังนั้น การจะแก้ไขปัญหาข้างต้นจึงต้องทำการเจรจา โดยวิเคราะห์ถึงสินค้าแต่ละชนิดตามประเภทพิกัดและประเทศคู่ภาคีเป็นสำคัญ หากฝ่ายใดมีอำนาจต่อรองมากกว่าย่อมจะได้เปรียบในทางการค้า ส่วนฝ่ายที่มีอำนาจต่อรองน้อยกว่าต้องยอมตามข้อตกลงในการเจรจานั้น